

YHDENVERTAISUUS
VALTUUTETTU

DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJI

HUOMIOITA KOMISSION TIEDONANNOSTA EU:N YHTEISESTÄ TURVAPAIKKA- JA MAAHANMUUTTOPOLITIIKASTA

SUURI VALIOKUNTA, TYÖJAOSTO 2.11.2020

YHDENVERTAISUUSVALTUUTETTU

KRISTINA STENMAN

Yhdenvertaisuusvaltuutettu

- Puuttuu syrjintään ja edistää yhdenvertaisuutta
- Seuraa ulkomaalaisten oikeuksien toteutumista
- Toimii kansallisena ihmiskaupparaportoijana
- Valvoo maastapoistamisen täytäntöönpanoa

YLEISIÄ HUOMIOITA KOMISSION TIEDONANNOSTA

- Sekä unionin yhteisten toimien että sen yhteistyön muiden valtioiden kanssa on perustuttava perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle, sekä näiden oikeuksien edistämiselle – tärkeä periaate, mutta näkyy heikosti varsinaisissa esityksissä
- Esityksissä voimakas painopiste palautusten lisäämisessä, mikä heijastuu tiedonannon jokaiseen osa-alueeseen – osittain nyt eri jäsenvaltioiden ongelmalliset raja- ja nopeat menettelyt koottu yhteen
- Kuitenkin: oikeus hakea turvapaikkaa ja valtioiden velvollisuudet vahvistettu EIT:n oikeuskäytännössä: M.S.S. v Belgia, Tarakhel v. Sveitsi, ja A.S. v. Sveitsi; tuoreimpia: M.A. ja muut v. Liettua (2018), M.K. ja muut v. Puola (9/2020)

SEULONTA- JA RAJAMENETTELY – KESKEISIÄ KYSYMYKSIÄ

- kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden suojattu asema hämärtyy seulontamenettelyssä
- seulonnan oikeusvaikutukset ja edellytykset haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden tunnistamiselle jäävät epäselviksi
- seulonta- ja rajamenettelyn liikkumisvapauden rajoitukset: säilöönottoa vai ei?
- nopeutettujen menettelyjen suhde turvapaikkamenettelyyn kokonaisuudessaan: syntyykö perättäisiä prosesseja, joissa missään kohdassa ei selvitetä kunnolla henkilön turvapaikkaperusteita?
- resurssitarpeet arvioitava realistisesti - tarvitaan merkittävä lisäys

ARVIOITAVAA JA KORJATTAVAA SEULONTA – JA RAJAMENETTELYJEN OSALTA

- Selkiytettävä seulonnan oikeusvaikutukset ja valikoituminen jatkoprosesseihin
- Määriteltävä selvästi oikeusturvatakeet, sekä seulonnan monitoroijien vastuut ja toimivalta
- Lapsen määrittely tehtävä niin, että kaikki lapsen ikäraja on 18 -> kaikki lapsiperheet seulontamenettelyn ulkopuolelle
- Arvioitava vapaudenrajoitukset PL 7 ja 9 §§ perusteella
- Määriteltävä vastaanoton/majoitusolosuhteiden minimitaso seulonta- ja rajamenettelyissä

POIKKILEIKKAAVIA TEEMOJA JA PERUSOIKEUSKYSYMYKSIÄ

- Yksittäisten säädösehdotusten osalta tulisi tehdä kokonaisarvio vaikutuksista joihinkin keskeisiin ryhmiin: naiset ja lapset, ihmiskaupan uhrit
- Perustavanlaatuiset oikeusturvatakeet varmistettava kaikissa oloissa; esim. kriisi- ja force majeure-tilanteissa mahdollista keskeyttää turvapaikkamenettely ja hakijoiden rekisteröinti 3 kk -tämä erittäin ongelmallista ja esim. lasten tai huonokuntoisten henkilöiden osalta; altistaa ihmiskaupalle ja hyväksikäytölle
- Yhteistyön ja solidaarisuuden edistäminen vahvemmaksi: esim. voisiko EASO:n roolia vahvistaa, koordinoimaan hakemusten käsittelyä laajamittaisen maahantulon tilanteissa?

KIITOS.

YHDENVERTAISUUS
VALTUUTETTU
DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJI